

TE24 / työllisyyspalvelu-uudistuksen valmistelu

Kh 22.05.2023 § 124
143/00.01.02/2023

Valmistelija

vs kunnanjohtaja Jari Lämsä, 040 630 4035, työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija Arja Marjonen, 040 635 8088

Uudistuksen taustaa

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Ensimmäiseksi käynnistettiin työllisyyden kuntakokeilut, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) tarjoamisesta. Työllisyyskokeiluissa tavoitellaan vahvempaa vaikuttavuutta työllisyyden edistämässä sovittamalla yhteen valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja. Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021 ja jatkuvat määräaikaisina kokeiluina 31.12.2024 saakka.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Hallituksen lakiesitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Esityksen mukaan palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Tasavallan presidentti vahvisti 23.3.2023 lakipaketin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Palveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025.

Uudistuksen tavoitteet

TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi henkilö- ja yritysasiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Oma kunta tuntee asukkaansa ja paikallisen elinkeinoelämän parhaiten, joten sekä työn hakija- että yritysasiakkaat saavat yksilöllisesti räätälöityjä ja paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluita. Tavoitteena on, että työllistyminen tehostuu, kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla. Tulevaisuuden työllisyyspalvelut ovat myös keskeinen osa kuntien elinvoimaintiteettiä, jolloin vaikuttavuus ja kustannustehokkuus tulee myös tarkasteltavaksi uudella tavalla elinvoimakokonaisuuden näkökulmasta. Hyvällä palvelustrategialla voidaan uudistaa palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Tällä hetkellä Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) tuottaa TE-palveluita valtion viranomaisena Keski-Suomen maakunnissa. Keski-Suomessa TE-toimistolla on kolme toimipaikkaa (Jyväskylä, Jämsä ja Äänekoski).

Hallituksen esityksen mukaan palvelut siirretään kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Keski-Suomen kuntien työvoiman määrä on yhteensä 123 300 henkilöä. Toivakan työvoimapohja on 1 000 henkilöä (vuosi 2021) ja työvoimaennuste vuodelle 2035 on 948 henkilöä. Toivakan tulee olla mukana työllisyysalueessa yhdessä muiden kuntien kanssa, jotta työvoimapohja täyttyy.

Yhteistoiminta-alueiden muodostamisessa on lisäksi otettava huomioon maantieteellinen yhteys, työssäkäynnin toimivuus, kielellisten oikeuksien toteutuminen ja riittävät resurssit. Viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa käyttää kuntalain mukaan järjestämisvastuussa oleva taho eli yhteistoiminnassa järjestetyissä palveluissa vastuukunta tai kuntayhtymä. Esityksen mukaan tästä voidaan sopia myös toisin eli toimivaltaa voidaan yksittäisissä tehtävissä antaa yhteistoimintasopimuksen jäsenkunnalle kuntalain säännöksistä poiketen. Työllisyysalue voi sopia viranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä toiselle työllisyysalueelle.

Keski-Suomen työllisyysalue selvitys

Keski-Suomen kunnat tilasi helmikuussa 2023 Mikko Kesä Oy:ltä selvitystyön, joka käsitteli Keski-Suomen kuntien osalta TE2024-uudistuksen järjestämisalue tarkastelua erityisesti koko maakunnan laajuisen työllisyysalueen näkökulmasta ja erilliselvitys Jyväskylälle toimintaa mahdollisena järjestäjäkuntana. Lain mukaan järjestäjäkunta kantaa vastuun työllisyysalueen palvelujen rahoituksen keräämisestä osallistujakunnilta, palvelujen tuottamisesta koko alueen osalta ja sopimuksellisesta palvelutarjonnasta jokaisen kunnan kanssa erikseen. Työllisyysalueiden laadinnan pohjaksi on arvioitu eri työllisyysalue mallien vaikutuksia toiminnallisista, taloudellisista ja hallinnollisista lähtökohdista. Asiakasrakenne, ikä, koulutustausta ja palvelutarpeet eroavat merkittävästi Keski-Suomen eri alueilla.

Jyväskylän kaupunki on linjannut elinkeino- ja työllisyysjaoston kokouksessa 2.5.2023, että Jyväskylä järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut omille henkilöasiakkailleen. Lisäksi Jyväskylä on päätöksessään todennut, että se voi tuottaa sopimusperusteisesti Keski-Suomen muiden kuntien muodostamalle/ muodostamille työllisyysalueelle/-alueille erityisiä henkilöasiakkaiden palveluja, kuten esimerkiksi vieraskielisten palvelut TE-palvelujen osalta, tuottaa tai hankkia työnantaja- ja yritysasiakkaiden palveluja sekä tuottaa tai hankkia palveluhankintoihin liittyviä asiantuntijapalveluita yhdessä muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa.

Jyväskylän järjestäessä palvelut vain jyvaskyläläisille henkilöasiakkaille mahdollistuu maakuntaan kaksi muuta työllisyysaluetta, joiden työvoimapohjan vaatimus ylittää 20 000 henkilöä/työllisyysalue. Pohjoinen Keski-Suomi on valmistellut työllisyysalueen perustamista 13 alueen kunnan kesken, jossa Äänekoski on ilmaissut kiinnostuksensa vastuukunnaksi.

Jämsä on mukana Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue valmistelussa ja ilmaissut kiinnostuksensa vastuukunnaksi. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen kuuluisivat Jämsän lisäksi Keuruu, Multia, Petäjävesi, Luhanka, Joutsa, Muurame ja Toivakka. Eteläisen työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaa valmistellaan yhteistyössä Mikko Kesä Oy:n kanssa. Vastuukunnan rooliin sisältyy laaja taloudellinen vastuu ja yhdenvertaisuusvelvoite palvelutuotannossa koko laajemman työllisyysalueen osalta.

Työllisyysalueet voivat sopimusperusteisesti siirtää järjestämis- ja tuottamisvastuuta tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Näitä palveluita voivat olla esimerkiksi hankinnat, vieraskielisten palvelut, osa yrityspalveluista, hallinnolliset tehtävät. Valmistelun edetessä selvitetään ne palvelut, jotka kannattaa toteuttaa yhdessä maakunnan laajuisesti tai vain tiettyihin kuntiin kohdistuen.

Työllisyysalueiden muodostaminen etenee seuraavasti

-Toivakassa asiaa on aloitettu käsittelemään yhteistyötoimikunnassa 11.5.2023

-suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi valmiina elokuussa
-kuntien valtuustojen päätäkset työllisyysalueisiin osallistumisesta ja suunnitelmasta viimeistään syyskuussa

-31.10.23 kuntien tulee toimittaa ministeriöön sopimukset yhteistoiminnasta, joiden pohjalta muodostuvat 1.1.2025 toimintanasat käynnistävät työllisyysalueet.

Esittelijä

vs kunnanjohtaja Jari Lämsä

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelun pohjaksi seuraavat periaatteet

Toivakan kunta

1) järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut Keski-Suomen eteläisessä työllisyysalueessa,

2) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa erityisten henkilöasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti,

3) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti,

4) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa palveluhankintoihin liittyvien asiantuntijapalveluiden järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti.

Päätös

Vs kunnanjohtajan kokouksessa tekemä muutosehdotus:

Kunnanhallitus päättää TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelun pohjaksi seuraavat periaatteet

Toivakan kunta

1) järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut Keski-Suomen eteläisessä työllisyysalueessa,

2) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa erityisten henkilöasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti,

3) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti,

4) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa palveluhankintoihin liittyvien asiantuntijapalveluiden järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti,

5) kunnanhallitus päättää käynnistää yt-menettelyn TE2024-uudistukseen liittyen.

Pentti Kovanen esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Paula Nieminen kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu vastaesitys ja asiasta on äänestettävä. Vs kunnanjohtajan esitys on JAA ja Pentti Kovanen esitys on EI.

JAA (Houni, Hakkarainen)

EI (Nieminen, Kovanen, Pitko, Mäkelä, Paljakka)

Hyväksyttiin Pentti Kovanen esityksen mukaisesti.